

**TIESLIETU MINISTRIJAS UN
LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS**

SARUNU PROTOKOLS

Rīgā

2008. gada 11. jūnijā

Sarunas vada: Tieslietu ministrijas valsts sekretārs Mārtiņš Lazdovskis un Dobeles pilsētas domes priekšsēdētājs Andris Elksnītis.

Sarunā piedalās:

Gaidis Bērziņš	tieslietu ministrs
Baiba Broka	parlamentārā sekretāre
Mārtiņš Lazdovskis	valsts sekretārs
Inga Skujiņa	valsts sekretāra vietniece stratēģijas jautājumos
Inese Nikuļceva	valsts sekretāra vietniece likumdošanas jautājumos
Laila Medin	valsts sekretāra vietniece nozaru politikas jautājumos
Inese Kalniņa	valsts sekretāra vietniece tiesu jautājumos
Vita Rūsiņa	Tiesu sistēmas departamenta direktore
Gundars Kauliņš	Stratēģijas departamenta direktors
Evita Jurēvica	Civiltiesību departamenta Vispārējo civiltiesību nodaļas juriskonsulte
Roberts Bērziņš	Civiltiesību departamenta Vispārējo civiltiesību nodaļas juriskonsults
Olga Geitus-Eitvina	Valsts zemes dienesta ģenerāldirektora p.i.
Maija Bērziņa	Valsts zemes dienesta Kadastra un reģistra departamenta direktore
Sanita Šķiltere	LPS padomniece finanšu jautājumos
Vineta Reitere	LPS priekšsēža padomniece juridiskajos jautājumos
Guntars Krasovskis	LPS priekšsēža padomnieks informātikas jautājumos
Māris Pūķis	LPS priekšsēža vecākais padomnieks
Andris Elksnītis	Dobeles pilsētas domes priekšsēdētājs
Edvīns Bartkevičs	Ogres novada padomes priekšsēdētājs
Ksenija Blanka	Salaspils novada domes Nekustamo īpašumu daļa
Edgars Apse	Rīgas domes Īpašuma departamenta Zemju pārvaldes Zemes īpašuma tiesību un izmantošanas nodaļas vadītāja vietnieks – jurists
Ilze Indzere	Rīgas domes Īpašuma departamenta Zemju pārvaldes galvenā juriste
Lauris Sičovs	Rīgas domes Īpašuma departamenta Īpašuma nodrošināšanas pārvaldes Juridiskās nodaļas vadītājs
Viesturs Bērziņš	Tukuma pilsētas domes Pilsētaieniecības departamenta Īpašumu nodaļas vadītājs
Andris Pļaskota	Daugavpils rajona padomes Lietu pārvaldes juriskonsults
Inta Valdone	Daugavpils rajona padome
Protokolē:	
Sandra Segliņa	Tieslietu ministrijas Stratēģijas departamenta vecākā referente

Sarunas sāk plkst. 11.00

Darba kārtības jautājumi:

1. Lēmumu par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu, nomas līgumu, kā arī lēmumu par pašvaldībām lietošanā piešķirto zemju izvērtēšanu iesniegšana Valsts zemes dienestā.

2. Dzimtsarakstu nodaļu darbības nepārtrauktības un dokumentu saglabāšanas nodrošināšana administratīvi teritoriālās reformas gaitā.
3. Par vienotu pieeju informācijas apmaiņā starp Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu un pašvaldībām informācijas par nekustamo īpašumu nodokļu maksātājiem nodrošināšanai.
4. Problēmas, kas saistītas ar administratīvā akta izpildi par Būvniecības likuma 31. panta pirmajā daļā paredzēto būvju nojaukšanu.
5. Eiropas vietējo pašvaldību harta, pašvaldību tiesības aizstāvēt tiesā tām likumā noteiktās tiesības un ar to saistītie jautājumi.
6. Par Ministru kabineta 2007. gada 30. oktobra noteikumu Nr. 735 „Noteikumi par valsts vai pašvaldības zemes nomu” 7. punktu (par vērtības noteikšanu bez maksas zemēm, par kurām nomas līgumi noslēgti pirms 2007. gada 30. oktobra).
7. Par grozījumiem Civilprocesa likuma 567. pantā.
8. Citi jautājumi:
  - Par likumprojektu „Grozījumi Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā”;
  - Par atšķirībām starp nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumu prognožu aprēķinā izmantotajām nekustamā īpašuma kadastrālajām vērtībām un nākamā taksācijas gada 1. janvārī pašvaldībās iesniegtajām nekustamā īpašuma kadastrālajām vērtībām;
  - Kompensācijas iespējas par Valsts zemes dienesta pieļautajām kļūdām, reģistrējot vai aktualizējot nekustamos īpašumus nekustamā īpašuma valsts kadastrā;
  - Kadastrālās vērtēšanas sistēmas izvērtējums, tai skaitā kadastrālo vērtību izmaiņu prognozes;
  - Dzīvokļu īpašumu reģistrācijas zemesgrāmatā problēmjautājumi.

I Panāktā vienošanās

- 1. Lēmumu par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu, nomas līgumu, kā arī lēmumu par pašvaldībām lietošanā piešķirto zemju izvērtēšanu iesniegšana Valsts zemes dienestā.**
  - Valsts zemes dienests nosūta Latvijas Pašvaldību savienībai informāciju, kas paredzēta semināriem pašvaldībās par lēmumiem par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu tiem zemes lietotājiem, kuri nav pieteikušies to izpirkt un kuriem jāslēdz nomas līgumi, un ar to saistītiem jautājumiem.
- 2. Dzimtsarakstu nodaļu darbības nepārtrauktības un dokumentu saglabāšanas nodrošināšana administratīvi teritoriālās reformas gaitā.**
  - Latvijas Pašvaldību savienība pieņem zināšanai informāciju par:
    - Tieslietu ministrijas pieteikto problemātiku reorganizējot dzimtsarakstu nodaļas;
    - iespējamajiem galvenajiem risinājuma variantiem, ko plānots iekļaut politikas plānošanas dokumentā, kura izstrādes procesā tiks iesaistītas pašvaldības;
  - Latvijas pašvaldību savienība informē pašvaldības par civilstāvokļa aktu reģistrāciju apliecinājošu dokumentu nodošanas – pieņemšanas procesa nozīmīgumu un kvalitatīvo norisi, apvienojot pagastu dzimtsarakstu nodaļas, lai nodrošinātu dokumentu saglabāšanu.
- 3. Par vienotu pieeju informācijas apmaiņā starp Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu un pašvaldībām informācijas par nekustamo īpašumu nodokļu maksātājiem nodrošināšanai.**
  - Latvijas Pašvaldību savienība pieņem zināšanai informāciju par koncepcijā plānotajām izmaiņām no 2010. gada 1. janvāra nekustamo īpašumu reģistrācijas zemesgrāmatā procedūrā;
  - Latvijas Pašvaldību savienība uzskata, ka koncepcijas īstenošanai nav nepieciešami grozījumi normatīvajos aktos;

– Tieslietu ministrija sagatavo vēstuli Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai, kurā uzsver nepieciešamību pašvaldību vienoto informācijas sistēmu papildināt ar moduli, kas nodrošinātu pašvaldībām iespēju elektroniskā veidā uzkrāt informāciju par nekustamā īpašuma nodokļa nomaksu, nodrošinot zemesgrāmatu tiesnešiem iespēju apskatīt minēto informāciju tiešsaistē.

4. Problēmas, kas saistītas ar administratīvā akta izpildi par Būvniecības likuma 31. panta pirmajā daļā paredzēto būvju nojaukšanu.

– Tieslietu ministrija izvērtē iespējamus papildinājumus līdzšinējam normatīvajam regulējumam, ņemot vērā apstākli, ka nojaucamā būve var apdraudēt trešo personu veselību un dzīvību un personas nav iespējams pasargāt no šiem draudiem lietas izskatīšanas laikā.

5. Eiropas vietējo pašvaldību harta, pašvaldību tiesības aizstāvēt tiesā tām likumā noteiktās tiesības un ar to saistītie jautājumi.

– Latvijas Pašvaldību savienība pieņem zināšanai informāciju par normatīvajos aktos noteiktajiem pašvaldību interešu aizsardzības mehānismiem;

– puses vienojas, ka nepieciešams ieviest tiesisku instrumentu, lai risinātu situācijas, kad pašvaldībām likums uzliek papildu funkciju, bet netiek piešķirts papildu finansējums tās īstenošanai;

– puses vienojas, ka nepieciešams risināt jautājumu par pašvaldību atbrīvošanu no atbildības par attiecīgu funkciju nepilnīgu izpildi gadījumos, kad to īstenošanai nav piešķirts nepieciešamais papildu finansējuma apjoms.

6. Par Ministru kabineta 2007. gada 30. oktobra noteikumu Nr. 735 „Noteikumi par valsts vai pašvaldības zemes nomu” 7. punktu (par vērtības noteikšanu bez maksas zemēm, par kurām nomas līgumi noslēgti pirms 2007. gada 30. oktobra).

– Tieslietu ministrija informē, ka normatīvie akti paredz mehānismu kā potenciālais nomnieks var pasūtīt privatizācijas zemes vērtības noteikšanu.

– Valsts zemes dienests vai Tieslietu ministrijas aņņemas sniegt attiecīgu skaidrojumu par normatīvo aktu piemērošanas praksi, ja tāds tiks pieprasīts.

7. Par grozījumiem Civilprocesa likuma 567. pantā.

– Latvijas Pašvaldību savienība pieņem zināšanai Tieslietu ministrijas informāciju par tiesu izpildītāju darbību finansēšanas modeli un lietderības apsvērumiem pret grozījumu izdarīšanu Civilprocesa likuma 567. pantā;

– puses vienojas, ka jautājums par iespējamajām izmaiņām nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas kārtībā ir Finanšu ministrijas kompetencē.

8. Citi jautājumi:

– **Par likumprojektu „Grozījumi Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā”;**

– puses turpina darbu pie likumprojekta normu saskaņošanas un tālākas virzības atbilstoši Ministru kabineta kārtības rullī noteiktajai procedūrai.

– **Par atšķirībām starp nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumu prognožu aprēķinā izmantotajām nekustamā īpašuma kadastrālajām vērtībām un nākamā taksācijas gada 1.janvārī pašvaldībās iesniegtajām nekustamā īpašuma kadastrālajām vērtībām;**

– Tieslietu ministrija informē par iemesliem, kuru dēļ nav iespējams nodrošināt nodokļu ieņēmumu prognozes pilnīgu atbilstību faktiskajai nodokļu nomaksai vēlāk;

- puses vienojas meklēt problēmas iespējamus risinājumus, gadījumos, ja iespējamie risinājumi būs saistīti ar Finanšu ministrijas vai citu ministriju kompetences jautājumiem, tās tiks piesaistītas.
- **Kompensācijas iespējas par Valsts zemes dienesta pielautajām kļūdām, reģistrējot vai aktualizējot nekustamos īpašumus nekustamā īpašuma valsts kadastrā;**
  - Latvijas Pašvaldību savienība pieņem zināšanai Tieslietu ministrijas sniegto informāciju;
- **Kadastrālās vērtēšanas sistēmas izvērtējums, tai skaitā kadastrālo vērtību izmaiņu prognozes;**
  - pētījuma par kadastrālās vērtēšanas attīstības modeļiem izstrādē Valsts zemes dienests iesaistīs Latvijas Pašvaldību savienību un informēs par tā rezultātiem.
- **Dzīvokļu īpašumu reģistrācijas zemesgrāmatā problēmjaudājumi.**
  - Latvijas Pašvaldību savienība pieņem zināšanai Tieslietu ministrijas sniegto informāciju;
  - konstatē, ka šobrīd pastāvošā situācija, kad pašvaldības joprojām ir ierakstītas kā īpašnieks daudzām daudzdzīvokļu ēkām, kurās visi privatizētie dzīvokļi ierakstīti citiem īpašniekiem, ir nevēlama, kā arī, ka pastāv neatrisināti jautājumi attiecībā uz īpašumu domājamo daļu aprēķiniem, un vienojas, ka Tieslietu ministrija meklēs risinājumus šiem jautājumiem.

II Diskusiju izklāsts

A.Elksnītis – izsaka priekšlikumu sarunas organizēt biežāk, pamatojot to ar dažādu jautājumu aktualizēšanos un nepieciešamību rastu kopēju viedokli to risināšanas tālākai virzībai, līdz ar to būtu lietderīgi tikties periodiskāk, tas ir četras reizes gadā.

G.Bērziņš – priekšlikums ir apsverams kontekstā ar reģionālo reformu (gan novadu, gan reģionālo). Būtu svarīgi tikties kad būs lielāka skaidrība par reģionālo reformu, tas ir, gada beigās.

1. Lēmumu par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu, nomas līgumu, kā arī lēmumu par pašvaldībām lietošanā piešķirto zemju izvērtēšanu iesniegšana Valsts zemes dienestā

M.Bērziņa – skaidro jautājuma būtību – saskaņā ar zemes reformas normatīvajiem aktiem (likums „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”, likums „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos”, likums „Par zemes lietošanu un zemes ierīcību” u.c.) pašvaldībām ir jāpieņem lēmumi par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu tiem zemes lietotājiem, kuri nav pieteikušies to izpirkt un kuriem jāslēdz nomas līgumi. Kopumā šādu zemes vienību skaits ir 23 tūkstoši. Pieteikšanās kampaņas tika organizētas divos posmos: pirmais beidzās 2006. gadā, otrs – 2007. gadā. Valsts zemes dienestā (turpmāk – VZD) no pašvaldībām nav saņemta daļa pieņemto lēmumu un nomas līgumu, kā arī nav saņemti lēmumi par pašvaldībām lietošanā piešķirto zemju izvērtēšanu, kas būtiski ietekmēs VZD iespējas nodrošināt bijušo zemes īpašnieku vai viņu mantinieku iesniegumu kvalitatīvu izvērtēšanas procedūru. Kopumā nav saņemti lēmumi par zemes lietošanas tiesību izbeigšanos apmēram 14 tūkstošu apmērā, kas sastāda 60% no kopējā zemes vienību skaita. VZD rīcībā ir 267 noslēgtie nomas līgumi, kas sastāda 1,5% no kopējā skaita. Lēmumu skaits par zemes vienībām, kas ieskaitītas zemes reformas vadīšanai paredzētajās zemes vienībās, ja netiek noslēgti nomas līgumi – nepieaug, kopējais šādu zemes vienību skaits ir vairāk kā 23 tūkstoši vienību. Minētie lēmumi un līgumi jāiesniedz VZD, lai aktualizētu datus Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā

un lai VZD un Centrālā zemes komisija no 2008. gada 1.janvāra varētu nodrošināt bijušo īpašnieku vai viņu mantinieku saņemto iesniegumu izskatīšanu, kas iesniegti līdz pagājušā gada beigām. VZD kopīgi ar reģionālajām nodaļām organizēja seminārus pašvaldībām, bijušas tikšanās ar 20 rajonu pašvaldību pārstāvjiem. VZD ierosina, lai Latvijas pašvaldību savienība (turpmāk – LPS) no savas puses aktivizē pašvaldības iesniegt nepieciešamo informāciju.

A.Elksnītis – izsaka atzinību par VZD paveikto. Norāda, ka nepieciešams atgādināt pašvaldībām pildīt minēto pienākumu, kā arī informēt par to, vai tikšanās ar VZD ir bijušas lietderīgas.

M.Bērziņa – informē, ka pēc semināriem pašvaldības aktīvi interesējas par neskaidrajiem jautājumiem.

M.Lazdovskis – VZD un pašvaldībām ir jāapzinās, ka process ir saspringts, līdz ar to labu rezultātu var sasniegt tikai kopīgi strādājot. Aicina turpināt sadarbību, lai savstarpēji apmainītos ar informāciju par visām zemes vienībām.

S.Šķiltere – ierosina VZD nosūtīt LPS informāciju par apkopoto pieredzi.

M.Bērziņa – tāda informācija tiek gatavota, kā arī pēc semināriem pašvaldībām tiek izsūtīts prezentācijas materiāls.

M.Lazdovskis – ierosina vienoties, ka VZD nosūta LPS minēto informāciju, lai LPS varētu to ievietot savā mājas lapā, kā arī informāciju par pašvaldībām, kas ir mazāk atsaucīgas.

2. Dzimtsarakstu nodaļu darbības nepārtrauktības un dokumentu saglabāšanas nodrošināšana administratīvi teritoriālās reformas gaitā

L.Medin – informē, ka jautājums aktualizēts jau pagājušā gadā, tas ir, par to, kādā veidā tiks organizēts dzimtsarakstu nodaļu darbs reformas laikā, kā arī pēc tās pabeigšanas. Attiecībā par reformas procesu Tieslietu ministrija (turpmāk – TM) vēlas vērēt pašvaldību uzmanību uz to, lai, apvienojot novadus un veidojot jaunus, tiktu korekti nodoti katras dzimtsarakstu nodaļas rīcībā esošie dokumenti (reģistri u.c. ziņas). TM ir sūtījusi pašvaldībām vadlīnijas par to, kā minēto dokumentu nodošanai un pieņemšanai vajadzētu notikt. TM Dzimtsarakstu departaments ir atvērts konsultācijām par minētā procesa norisi, dokumentu svarīgumu, kā arī pienākumu tos glabāt simts gadus pēc to izveidošanas. Svarīgi novadu veidošanas procesā saglabāt vienoto civilstāvokļa aktu reģistrācijas sistēmu, ko nosaka likums. Pēc TM Dzimtsarakstu departamenta veiktajām pārbaudēm tiek secināts, ka ne visi dzimtsarakstu nodaļu darbinieki saprot nodaļu rīcībā esošās informācijas svarīgumu. Novadu veidošanas procesā būtisku kļūdu pieļaušana var ietekmēt iedzīvotāju svarīgas tiesības, kas izriet no dzimšanas, miršanas vai laulības fakta. Visa gada laikā TM Dzimtsarakstu departaments veiks pastiprinātas pārbaudes un sniegs konsultācijas pašvaldībām, kā arī rudenī tiks organizēts apjomīgs seminārs pašvaldību dzimtsarakstu nodaļu pārstāvjiem, lai skaidrotu aktuālos jautājumus un nākotnes redzējumu, kā sadarbībā ar pašvaldībām TM vēlētos organizēt dzimtsarakstu nodaļu darbu. Ir paredzēts izstrādāt politikas plānošanas dokumentu. Izstrādes procesā tiks iesaistītas arī pašvaldības. Viens no galvenajiem risinājumiem, kas tiks iekļauts minētajā politikas plānošanas dokumentā, ir princips, ka uz katru novadu tiek veidota viena dzimtsarakstu nodaļa neatkarīgi no novada lieluma. Par pakalpojumu sniegšanas veidiem jāvienojas detalizētāk, tomēr minētais princips ir svarīgs attiecībā uz vienas reģistrācijas sistēmas veidošanu un datu pareizību. Paralēli ir uzsāktas sarunas ar Iedzīvotāju reģistru par ciešu sadarbību. Pauž viedokli, ka sadarbībai nākotnē jābūt vērsta uz visu faktu elektronisku reģistrāciju sadarbībā ar Iedzīvotāju reģistru, līdz ar to dzimtsarakstu nodaļu darbā būs nepieciešami apmācīti speciālisti visās pašvaldībās. Aicina pašvaldības rūpēties, lai reformas procesā informācijas nodošana notiktu korekti, bez dokumentu pazaudēšanas.

S.Reitere – jautājums attiecībā uz plānoto vienas dzimtsarakstu nodaļas izveidi katrā novadā – vai ir paredzēts veikt grozījumus Civilstāvokļa akta likumā, jo iepriekš tika plānots vienā novadā veidot vairākas dzimtsarakstu nodaļas, līdz ar to tas rada nepieciešamību grozīt minēto likumu.

L.Medin – norāda, ka lielos novados dzimtsarakstu nodaļai plānots veidot filiāles, tomēr nodaļai vajadzētu būt vienai, jo ir svarīga vienota reģistra veidošana. Līdzko TM tiks sagatavots argumentēts modeļa piedāvājums, tas tiks apspriests arī ar LPS, lai vienotos par kopīgiem kritērijiem.

S.Šķiltere – norāda uz pašvaldību pamattiesībām pašām veidot iekšējo struktūru.

L.Medin – piekrīt, ka pašvaldībām ir tiesības pašām veidot savu struktūru, tomēr norāda, ka TM var norādīt kvalitātes kritērijus, kas dzimtsarakstu nodaļai būtu jāievēro. Par labāko risinājumu kopīgi būtu jāvienojas, tomēr TM uzskata, ka vislietderīgāk būtu vienā novadā veidot vienu dzimtsarakstu nodaļu.

E.Bartkevičs – jautā, pēc kāda kritērija tiks noteikts novada lielums – iedzīvotāju skaits, teritorija?

L.Medin – abi minētie kritēriji, tomēr pamatkritērijs ir civilstāvokļa aktu reģistrāciju skaits gada laikā vai konkrētā laika vienībā.

S.Šķiltere – iebilst, ka civilstāvokļa aktu reģistrāciju skaitu nevar uzskatīt par primāro kritēriju, bet gan iedzīvotāju skaitu.

A.Elksnītis – norāda uz diviem normatīvajiem aktiem, kurus nepieciešams sakārtot. Tas ir, ja Civilstāvokļu aktu reģistrācijas likuma 2.pantā pašvaldībām noteiktas tiesības, tad šai normai jāsakrīt ar likumā Par pašvaldībām noteiktajiem nosacījumiem, kas attiecas uz pakalpojumu centriem. Piekrīt par vienotu reģistru vešanu, kā arī to, ka process varētu būt centralizēts, tomēr pašvaldībām ir jāgarantē tām noteiktās tiesības.

L.Medin – norāda uz to, ka reģistru vešanai jānotiek kvalitatīvi, ņemot vērā arī sarežģītus likumdošanas un pārrobežu jautājumus, līdz ar to pašvaldībās ir nepieciešami kompetenti darbinieki.

A.Elksnītis – aicina TM, gatavojoties semināriem, pievērst uzmanību praktiskiem risinājumiem pārejas periodā.

L.Medin – norāda, ka semināru mērķis ir praktiski palīdzēt dzimtsarakstu nodaļām korekti nodot un pieņemt informāciju reformas gaitā.

E.Bartkevičs – jautā, kādā izstrādes stadijā atrodas vienotā reģistru sistēma. Norāda, ka pašvaldības strādā pie vienotas informācijas sistēmas izveides saistībā ar pakalpojumu centru izveidi (gatavo formas, instrukcijas utml.).

L.Medin – norāda, ka šis jautājums ir sākuma stadijā. Pašlaik notiek sarunas ar Iedzīvotāju reģistru, lai vienotos par procedūrām un tālāku sistēmas attīstību. Attiecīgie risinājuma varianti tiks ietverti politikas plānošanas dokumentā, kura izstrādē tiks pieaicinātas arī pašvaldības. Darbs pie tehnoloģiskajiem risinājumiem notiks paralēli.

E.Bartkevičs – norāda uz datu arhivēšanas funkcijas saglabāšanu Iedzīvotāju reģistram.

L.Medin – norāda, ka ar Iedzīvotāju reģistru tiek risināts jautājums par to, ka datu uzkrāšana gan no dzimtsarakstu nodaļu, gan no Iedzīvotāju reģistra puses nodrošinās to atrašanos vienuviet.

M.Lazdovskis – norāda, ka jautājums jārisina kopīgi ar Iekšlietu ministriju.

E.Bartkevičs – norāda, ka risinājums nepieciešams jau pašreiz.

L.Medin – norāda, ka pašvaldības ir atšķirīgas, līdz ar to ir sarežģīti atrast vienotu pieeju.

M.Lazdovskis – norāda, ka jautājums jāapspiež sarunās ar Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju (turpmāk – RAPLM) Pašvaldību vienotās informācijas sistēmas kontekstā.

S.Šķiltere – norāda, ka LPS ir jālīdzdarbojas procesā kā partnerim.

3. Par vienotu pieeju informācijas apmaiņā starp Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu un pašvaldībām informācijas par nekustamo īpašumu nodokļu maksātājiem nodrošināšanai

G.Bērziņš – informē, ka jautājums saistīts ar TM izstrādāto koncepcijas projektu par nekustamo īpašumu tiesību nostiprināšanas procedūru vienkāršošanu, proti, veidu, kādā tiek pārbaudīta

nekustamā īpašuma nodokļa nomaksa pirms īpašumtiesību reģistrācijas. Uzskata, ka attiecībā uz šo jautājumu pastāv divējādas problēmas: 1) birokrātiskais slogs iedzīvotājiem; 2) pašvaldību un zemesgrāmatu resursi. Ir panākts kompromiss ar LPS par to, ka no 2010. gada 1. janvāra zemesgrāmatu tiesneši pārliecinās par nekustamā īpašuma nodokli tajos gadījumos, kad pašvaldība nodrošina piekļuvi datiem elektroniskā veidā. Uzsākta laba sadarbība ar Rīgas domi. Arī pašvaldības (piemēram, Alūksnes) piekrīt par šāda risinājuma nepieciešamību. Aicina pašvaldības uz kopēju sadarbību minētā mehānisma ieviešanai pirms noteiktā termiņa.

L.Medin – minētās koncepcijas izstrādes procesā tika panākta vienošanās, ka pakalpojums, kad zemesgrāmatu tiesneši pirms īpašumtiesību reģistrācijas pārbauda nekustamā īpašuma nodokļa nomaksu, var tikt sniegts pie nosacījuma, ja dati ir pieejami elektroniski. Norāda, ka minētais termiņš noteikts kopīgi vienojoties, lai pašvaldības varētu sagatavoties. Precizētu koncepcijas projektu plānots līdz 2008. gada jūnija beigām iesniegt Valsts kancelejā izskatīšanai Ministru kabinetā (turpmāk – MK).

S.Šķiltere – piekrīt, ka piedāvātais risinājums ir izdevīgs visām pusēm, tomēr to būs iespējams īstenot sākot ar 2010. gada 1. janvāra tikai gadījumā, ja TM kopīgi ar RAPLM vienosies, ka pašvaldību vienotajā informācijas sistēma nodrošinās minēto modeli. Norāda, ka ja valsts nosaka īpašas prasības pašvaldībām, tai ir jānorāda, kā tās īstenot. Norāda, ka Rīgas pilsētas domes piemērā modeļa ieviešana risinājusies ilgstoši. Noteiktais termiņš ir ļoti optimistisks attiecībā uz visu valsti.

G.Bērziņš – norāda, ka tehniski jautājumi būtu jārisina ieviešanas procesā.

M.Lazdovskis – TM minēto jautājumu pieteiks RAPLM, jo ir nepieciešamas lielas investīcijas tālākai modeļa attīstībai. Aicina pašvaldības aktīvāk izmantot valsts izstrādātās un uzturētās pašvaldību vienotās informācijas sistēmas priekšrocības.

S.Šķiltere – norāda uz pašvaldību noslogotību, līdz ar to jāparedz, ka informāciju varētu iegūt arī izziņas veidā.

G.Bērziņš – aicina ievērot noteikto datumu, norāda, ka TM ar apspriežamo jautājumu vērsīsies pie RAPLM.

M.Pūķis – norāda uz problēmu, ka 2010. gada sākumā lielākā daļa pašvaldību būs pastāvējušas tikai pusgadu, kas vārētu ietekmēt termiņa ievērošanu.

G.Bērziņš – norāda, ka tas ir plānošanas jautājums.

S.Šķiltere – norāda, ka nav nepieciešams veikt izmaiņas likumdošanā.

G.Bērziņš – TM izvērtēs LPS iebildumus un priekšlikumus, jo minētā koncepcija vēl atrodas saskaņošanas stadijā.

A.Elksnītis – norāda uz nepieciešamību saglabāt pārbaudes par nodokļu parādu neesamību.

4. Problēmas, kas saistītas ar administratīvā akta izpildi par Būvniecības likuma 31. panta pirmajā daļā paredzēto būvju nojaukšanu

I.Nikuļceva – norāda, ka jautājums aktualizēts pagājušajā gadā un ir saistīts ar konkrētu gadījumu Liepājas pilsētas domē par Būvniecības likuma 31. pantu, kurā ietverta norma, ka par ēkas nojaukšanu, ja tā apdraud apkārtējos, lēmumu pieņem pašvaldība. Minētā likuma 31. pants nosaka, ka šādos gadījumos ēkas nojaukšana jāveic tās īpašniekam, taču, ja īpašnieks to nav veicis, to veic pašvaldība un izdevumi jākompensē īpašniekam. Konkrēti Liepājas pilsētas domei radās problēmas ar īpašnieka izlikšanu no nojaucamās ēkas. 2007. gada sarunā TM apņēmas organizēt sanāksmi, lai skaidrotu minētajai pašvaldībai, kā rīkoties šādos gadījumos. Sanāksme tika organizēta 2008. gada 4. jūnijā, kurā piedalījās Ekonomikas ministrijas, Valsts policijas, VZD, LPS un Rīgas domes pārstāvji. Sanāksmē tika secināts, ka gadījumos, kad jārisina jautājums par personas izlikšanu no dzīvojamām telpām, būtiski tiek skartas personas cilvēktiesības, līdz ar to nevar pastāvēt mehānisms, ka šādu lēmumu pieņem pašvaldības amatpersonas. Šādu lēmumu var pieņemt tikai tiesa. Līdz ar to TM un pārējās sanāksmē

pārstāvētās institūcijas neuzskata, ka būtu nepieciešams veikt grozījumus normatīvajos aktos. Lēmums par būves nojaukšanu tiek pieņemts Būvniecības likuma kārtībā, taču par personas izlikšanu no dzīvojamām telpām pašvaldībām nepieciešams sniegt prasību tiesā civilprocesuālajā kārtībā. Konkrētajā gadījumā TM iesaka Liepājas pilsētas domes juristiem gatavot pieteikumu tiesā par konkrētās personas izlikšanu.

S.Šķiltere – jautā, pamatojoties uz kādu likumu, kādiem pantiem pieteikums tiesai būtu gatavojams, jo te neiet runa par īrnieka izlikšanu, bet gan īpašnieka piespiedu izlikšanu no īpašuma, kas apdraud dzīvību?

V.Reitere – norāda, ka Liepājas pilsētas domes juristiem nav skaidrs, pamatojoties uz kādu likumu pantiem jāgatavo pieteikums tiesā, līdz ar to ierosina pārskatīt LPS priekšlikumu grozīt Būvniecības likumu.

I.Nikuļceva – norāda, ka Būvniecības likuma 31. pants var būt par pamatu prasības sniegšanai par personas izlikšanu.

V.Reitere – norāda, ka šādos gadījumos ir nepieciešams tūlītējs risinājums, ņemot vērā, ka būve apdraud apkārtējos visu laiku.

G.Bērziņš – norāda, ka optimālākais risinājums ir tiesas spriedums.

I.Nikuļceva – atkārtoti norāda, ka lēmumu pieņemšana par personas izlikšanu no dzīvojamām telpām nevar būt pašvaldību kompetencē, bet gan nepieciešams tiesas nolēmums, jo tiek skartas vairākas būtiskas cilvēktiesības. Atkārtoti pauž viedokli, ka pastāv materiālās normas.

S.Šķiltere – vērš uzmanību uz būvju bīstamību apkārtējiem un nepieciešamību samērot privātīpašnieka tiesības ar sabiedrības interesēm kopumā.

M.Pūķis – norāda, ka ir jāievēro gan īpašnieka tiesības, gan apkārtējo iedzīvotāju tiesības uz drošību, ko aizsargā valsts. Ja lēmums nav steidzams, tad to var pieņemt tiesa, tomēr, ja lēmums jāpieņem steidzami, lai ievērotu apkārtējo iedzīvotāju intereses, tad to varētu pieņemt cita institūcija un pēc tam tiesa var pieņemt galīgo lēmumu.

G.Bērziņš – piekrīt, ka Latvijā nepastāv tiesu prakses attiecībā uz šādiem gadījumiem un piekrīt, ka personu tiesības var korelēt savā starpā, tomēr visos gadījumos ir nepieciešams tiesas lēmums. Varētu tikt veiktas izmaiņas normatīvajos aktos attiecībā uz to, uz kādu normu pamata nepieciešamo prasību varētu celt. Norāda uz risku par vēršanos Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

S.Šķiltere – norāda, ka VZD ir norādījis pašvaldībām, ka tās pilnībā neizmanto savas tiesības pārvaldīt būvniecības procesu (piemēram, nenojaucot būves, kas apdraud trešās personas), līdz ar to lūdz nodrošināt mehānismu, lai pašvaldības varētu minētās tiesības izmantot.

M.Lazdovskis – izsaka priekšlikumu, ka TM varētu izvērtēt Eiropas Savienības valstu praksi par tiesas spriedumiem attiecīgajā jomā.

S.Šķiltere – lūdz sniegt pamatinformāciju, uz ko atsaukties, sniedzot pieteikumu tiesā, kā arī nodrošināt tiesas lēmumu pieņemšanu šādos gadījumos maksimāli īsā laikā.

G.Bērziņš – norāda, ka pamatojums ir Būvniecības likums un Civilprocesa likums. Pauž viedokli, ka lietu izskatīšanas termiņi kopumā Latvijā ir atbilstoši Civilprocesa likumam.

5. Eiropas vietējo pašvaldību harta, pašvaldību tiesības aizstāvēt tiesā tām likumā noteiktās tiesības un ar to saistītie jautājumi

I.Nikuļceva – jautājums attiecas uz jaunu autonomu funkciju uzlikšanu pašvaldībām un to finansēšanas kārtību. Likuma par pašvaldībām 7. pants nosaka, ka, nosakot pašvaldībām jaunas autonomās funkcijas, kas saistītas ar izdevumu palielināšanos, valstij likumā ir jāparedz šo funkciju finansēšanas kārtība un jāpiešķir budžeta līdzekļi. LPS ir izteikusi priekšlikumu izvērtēt, vai nav nepieciešams izveidot mehānismu, kādā veidā pašvaldības tiesā var aizstāvēt savas intereses pret valsti, ja valsts nav paredzējusi finansējuma noteikšanu. Izvērtējot minēto jautājumu, TM uzskata, ka nav pamata šāda mehānisma izveidei. Norāda, ka gan valstij, gan pašvaldībām ir jāievēro likums, līdz ar to būtu nepareizi radīt mehānismu, kādā pašvaldība vēršas

pret valsti, gadījumos, kad tā neievēro likumu. Vērš uzmanību, ka pastāv 3 mehānismi pašvaldībām aizstāvēt savas tiesības: 1) ikgadējās sarunas ar ministrijām, kuru ietvaros var tikt apspriesti jautājumi par autonomo funkciju pildīšanu un to finansējumu; 2) starpinstiuciju saskaņošanas procedūra Ministru kabinetā, kā arī Saeimā, izskatot likumprojektus; 3) par jebkuru normatīvo aktu, kas stāties spēkā, pašvaldība var vērsties Satversmes tiesā, ja tā uzskata, ka normatīvais akts neatbilsts augstākstāvošām normām.

S.Šķiltere – norāda, ka iepriekš minētie argumenti būtu apsvēršanas vērti, ja valsts tikai gatavotos ratificēt Eiropas vietējo pašvaldību hartas 11. pantu, bet tā kā Latvija to ir ratificējusi pietiekami sen, šobrīd ir jautājums par šīs starptautiskās normas īstenošanu pietiekamā veidā Latvijā. LPS negatavojas vērsties starptautiskās organizācijās. Min Lietuvas piemēru, kur pastāv procesuālās normas pašvaldību tiesību īstenošanai, vērsties tiesā. Latvijā šādi normatīvie akti nav ieviesti. Norāda uz iespējamību, ka pašvaldības var vērsties tiesā, kā arī Eiropas Savienības institūcijās, ar prasībām par milzīgām summām, līdz ar to aicina valsti noteikt kārtību, lai tiktu īstenota Eiropas vietējo pašvaldību harta.

I.Nikuļceva – norāda, ka pašvaldībām ir tiesības vērsties Satversmes tiesā, apstrīdot likuma normu, kas uzliek jaunu autonomu funkciju bez paredzēta finansējuma, atbilstību Eiropas vietējo pašvaldību hartai.

S.Šķiltere – uzskata, ka tādos gadījumos pašvaldībām nav iespēju nodrošināt savu tiesību aizsardzību, jo jaunas funkcijas uzlikšana ar jaunu finansējumu ir paredzēta nacionālajos likumos, bet Satversmes tiesā nevar apstrīdēt viena likuma neatbilstību otram likumam.

M.Lazdovskis – pauž viedokli, ka pašvaldībām ir iespēja vērsties Satversmes tiesā arī attiecībā uz nepiešķirto finansējumu funkcijas pildīšanai.

M.Pūķis – norāda, ka iespēja vērsties Satversmes tiesā nav iespējama visos gadījumos. Ja tiek konstatēts, ka valsts pieņemtais likums neatbilst Satversmei vai starptautiskām normām, tad tas ir iespējams, tomēr nav iespējams apstrīdēt likuma normas atbilstību likumam Par pašvaldībām. Norāda, ka iedzīvotāji nav informēti, ka valsts nepilda likumu, tomēr tajā pašā laikā iedzīvotājs, iepazīstoties ar speciālo normu, saprot, ka viņam ir tiesības saņemt, piemēram, pakalpojumu, kas saskaņā ar minēto normu jāsniedz pašvaldībai. Norāda, ka šādos gadījumos pašvaldība nevar atsaukties uz likuma par pašvaldībām 7. pantu. Valstī ir pieņemti liela daļa likumu, kas nosaka, ka pašvaldībām ir jāveic noteiktas funkcijas, tomēr līdzekļi šo funkciju veikšana netiek piešķirti. Veidojas situācija, kad pašvaldības rīkojas kā uzskata par pareizu – daļa pilda uzliktās funkcijas, daļa nepilda, tomēr tiesiskas kārtības, kā minētajos gadījumos rīkoties, nepastāv. Norāda uz nepieciešamību paredzēt pašvaldībām tiesas ceļā piedzīt no valsts līdzekļus uzlikto funkciju īstenošanai.

G.Bērziņš – norāda uz divējādu situāciju: 1) ja valsts pašvaldībai uzliek funkciju, bet tās pildīšanai nav piešķirti finanšu līdzekļi, pašvaldība var vērsties Satversmes tiesā, kas var atcelt funkciju uzliekošo normu, 2) tomēr līdz prasības sniegšanai Satversmes tiesā funkcija pēc būtības ir jāpilda, bet, ja tā netiek pildīta, tad uz kāda pamata, un, ja tiek pildīta, tad, kas izlietos līdzekļus atmaksā? Norāda, ka iespējamība tiesas ceļā piedzīt funkcijas pildīšanai nepieciešamos līdzekļus ir pretrunā ar zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumiem. Piekrīt pirmās situācijas iespējamībai, noraida otro.

I.Nikuļceva – piekrīt, ka mehānisms, kas paredzētu iespēju pašvaldībām tiesas ceļā piedzīt līdzekļus no valsts, nav atbalstāms; aicina izmantot tos mehānismus, kas jau pastāv.

G.Bērziņš – norāda uz tiesiska instrumenta nepieciešamību, kādā veidā pašvaldības varētu nepildīt tām uzliktās funkcijas gadījumos, ja līdzekļi nav piešķirti.

M.Pūķis – izvērtējot pašvaldību izlīdzināšanas sistēmu, secināts, ka līdzekļu visu funkciju pildīšanai nepietiek. Norāda, ka saskaņā ar likumu pašvaldībām ir jāpilda uzliktās funkcijas, tomēr nav veida kā tās visas iespējams pildīt. Valsts darbojas budžeta ietvaros, kas nosaka to, ka līdzekļu trūkuma gadījumā funkcija netiek pildīta, taču pašvaldību par funkciju nepildīšanu iespējams sodīt.

G.Bērziņš – arī valsts šādos līdzīgos gadījumos var tikt sodīta.

A.Elksnītis – norāda, ka ir nekorekti runāt par mehānismu ieviešanu, kas paredzētu uzlikto funkciju nepildīšanas iespēju. I.Nikuļcevas norādītie pirmie divi instrumenti tiek izmantoti ikdienā, tomēr nereti šajos procesos abas puses paliek pie sava viedokļa konkrētos jautājumos. Norāda, ka Satversmes tiesas spriedums nav risinājums. Gadījumos, kad nepieciešams kopīgs risinājums, lai funkcijas tiktu īstenotas, ir nepieciešams mehānisms, kas nodrošinātu uzlikto saistību izpildīšanu.

S.Šķiltere – norāda uz Lietuvas pozitīvo piemēru, kur pašvaldībām ir tiesības vērsties tiesā, kā rezultāta valsts pārvalde rūpīgi izvērtē, vai funkcijas spēj īstenot pašvaldības, vai tām ir atbilstoši resursi, jo pašvaldības trūkstošos līdzekļus var piedzīt no valsts tiesas ceļā. Ja arī Latvijā tiktu ieviest līdzīgs mehānisms, tad valsts pārvaldes iestādēm, būtu jāreķinās ar iespējamību, ka pašvaldības var vērsties tiesā, līdz ar to daudz korektāk tiktu izvērtēta nepieciešamība uzlikt funkcijas pašvaldībām. Norāda, ka nepieciešams kopīgi izvērtēt funkciju pildīšanas iespējas.

M.Lazdovskis – piekrīt, ka nav iesviests mehānisms, kā pašvaldības tiesiski var nepildīt uzliktās funkcijas, ja tām nav piešķirts finansējums. Norāda, ka minētais jautājums nav tikai TM kompetence, bet tas jāapspriež arī ar Finanšu ministriju (turpmāk – FM) un Valsts kanceleju, lai kopumā valsts pārvaldē to risinātu. Aicina vienoties, ka TM vērsīsies pie FM, lai spriestu par kopējiem risinājumiem, kā arī aicina to darīt LPS.

S.Šķiltere – norāda, ka valstij nepieciešams domāt par hartas īstenošanu nevis tikai instrumentu ieviešanu, lai pašvaldības tiesiski varētu nepildīt uzliktās funkcijas, ja tām nav piešķirts finansējums.

I.Nikuļceva – norāda, ka harta nenosaka nepieciešamību pēc strīdu izšķiršanas mehānisma, bet gan to, ka vietējām varām ir tiesības vērsties tiesā, lai nodrošinātu savu pilnvaru brīvu izpildi.

G.Bērziņš – piedāvā ieviest tiesisku instrumentu, lai pašvaldībām būtu iespējams nepildīt uzlikto funkciju, ja nav piešķirti nepieciešamie līdzekļi.

S.Šķiltere – lūdz TM iepazīties ar Lietuvas pieredzi.

M.Lazdovskis – izsaka priekšlikumu par nepieciešamību izvērtēt dažādās situācijas, kad likums uzliek par pienākumu pašvaldībai nodrošināt noteiktu autonomo funkciju, bet finansēšanas avoti likumā nav noteikti vai nedarbojas.

6. Par Ministru kabineta 2007. gada 30. oktobra noteikumu Nr. 735 „Noteikumi par valsts vai pašvaldības zemes nomu” 7. punktu (par vērtības noteikšanu bez maksas zemēm, par kurām nomas līgumi noslēgti pirms 2007. gada 30. oktobra)

O.Geitus-Eitvina – jautājums skar jaunu MK 2007. gada 30. oktobra noteikumu Nr. 735 „Noteikumi par valsts vai pašvaldības zemes nomu” pieņemšana, kas maina nomas maksas aprēķināšanas kārtību. Pašvaldību līgumi, kas noslēgti līdz MK noteikumu pieņemšanai un, ja līgumā ir atrunāta iespēja grozīt nomas maksas apmēru un aprēķināšanas kārtību, ir jāpārslēdz deviņu mēnešu laikā, ja līgumos nomas maksas apmērs un nomas maksas aprēķināšanas kārtība neatbilst MK noteikumos noteiktajam. LPS pieteiktā problēma saistās ar gadījumiem, kad nomas līgumā nav pielīgta iespēja grozīt nomas maksu. Uzskata, ka MK noteikumi nosaka pašvaldībām pienākumu veco līgumu vietā noslēgt jaunus nomas līgumus un samaksu par jaunu nomas maksu aprēķināšanu ir tiesības prasīt no nomnieka. Ja līgumos ir atrunāta procedūra nomas maksas grozīšanai, tad līgumi ir jāpārslēdz deviņu mēnešu laikā pēc MK noteikumu pieņemšanas, ja nav, tad līgumi jāpārslēdz sākot ar 2009. gada 30.decembri. Līdz ar to norāda, ka VZD nesaskata problēmu, kad par nomas maksas aprēķināšanu maksā nomnieks.

V.Bērziņš – norāda, ka Tukuma pilsētas domes noslēgtajos līgumos ir atruna, ka nomas maksu var mainīt tikai gadījumos, ja mainās zemes kadastrālā vērtība (nomas maksa ir piesaistīta zemes kadastrālajai vērtībai). Līgumos nav atrunas par nomas maksas maksāšanas maiņu, līdz ar to ir jautājums, vai minētie MK noteikumi attiecas uz šādiem līgumiem. Ņemot vērā, ka TM un LPS

sarunas notiek tikai jūnijā, bet MK noteikumi ir spēkā kopš 2007.gada 30.novembra, Tukuma pilsētas dome pieņēma lēmumu ļaut nomniekiem izvēlēties vai palikt pie vecās kārtības, vai jaunās, ko nosaka MK noteikumi.

M.Lazdovskis – norāda, ka MK noteikumus ir izstrādājusi FM, VZD sazinājās ar šīs institūcijas pārstāvjiem, kas arī puda viedokli, ka nomas līgumi ir jāpārslēdz.

V.Bērzijs – informē, ka ir konsultējies ar VZD Ziemeļkurzemes reģionālās nodaļas darbiniekiem, kas norādījuši, ka, ja līgumos nomas maksa ir piesaistīta zemes kadastrālajai vērtībai, tad minētie MK noteikumi uz tiem neattiecas.

M.Lazdovskis – norāda, ka noteikumus ir izstrādājusi FM, līdz ar to par šāda veida jautājumiem ir jākonsultējas ar šīs institūcijas speciālistiem.

S.Šķiltere – norāda, ka nevienai institūcijai nav tiesības tulkot MK noteikumu normas.

O.Geitūs-Eitvina – norāda, ka šajā gadījumā nav iespējas tulkot citādāk. Atkārtoti norāda, ka nomas līgumi ir jāpārslēdz.

V.Bērzijs, O.Geitūs-Eitvina – debates par MK noteikumu pārejas noteikumu 43. un 44. punktus ietvertajām normām.

V.Bērzijs – norāda uz neskaidrībām par to, kam ir tiesības pasūtīt zemes vērtības vērtējumu.

O.Geitūs-Eitvina – skaidro, ka zemes privatizācijas vērtību privatizācijas vajadzībām vērtējumu var pasūtīt tikai privatizāciju veicošā institūcija, bet attiecībā uz nomu, privatizācijas vērtības vērtējumu var pasūtīt arī nomnieks ar attiecīgas pašvaldības pilnvarojumu.

M.Lazdovskis – TM var precizēt informāciju par mehānismu, kā potenciālais nomnieks var pasūtīt privatizācijas zemes vērtību, pauž viedokli, ka tāds pastāv. Atkārtoti skaidro - ja līgums paredz procedūru līguma grozīšanai, tad deviņu mēnešu laikā tas ir jāpārslēdz par vērtībām uz 2007. gada 30.novembri.

V.Reitere – lūdz viedokli par MK noteikumu 7. punkta izvērtēšanu attiecībā uz vērtības noteikšanu bez maksas tām zemēm, par kurām nomas līgumi ir noslēgti pirms šo MK noteikumu pieņemšanas.

M.Lazdovskis – pauž viedokli, ka VZD nav piešķirti budžeta līdzekļi šāda pakalpojuma veikšanai bez maksas; pakalpojums ir noteikts kā maksas pakalpojums.

7. Par grozījumiem Civilprocesa likuma 567. pantā

I.Kalniņa – skaidro jautājuma būtību: Civilprocesa likuma 567.pants nosaka sprieduma izpildes izdevumu maksāšanas kārtību izpildes procesā. Civilprocesa likuma 567.panta otrās daļas 4.punkts paredz, ka no sprieduma izpildes izdevumu samaksas tiesu izpildītājam ir atbrīvoti piedzinēji gadījumos, kad piedziņa izdarāma valsts ienākumos. LPS norāda, ka pašvaldībai, piedzenot nekustamā īpašuma nodokli, nebūtu jāmaksā izdevumi tiesu izpildītājam. Norāda, ka valsts administrētos nodokļus piedzen Valsts ieņēmumu dienests, kam ir tiesu izpildītāju funkcijas, kas tiek veiktas valsts budžeta ietvaros. Ņemot vērā vispārējo principu, ka sprieduma izpilde notiek uz parādnieka rēķina, attiecībā uz nekustamā īpašuma nodokli nevarētu būt situācijas, kad pašvaldība neatgūst tiesu izpildītājam samaksātos līdzekļus. Minētais likuma pants nenosaka, ka tiesu izpildītājam netiek segti sprieduma izpildes izdevumi, bet gan process tādā veidā tiek atvieglināts. TM ir paredzējusi šādu izdevumu pozīciju un katru mēnesi norēķinās ar tiesu izpildītājiem par piedziņām, kas veiktas valsts ienākumos, kopumā šādiem pasākumiem TM ir ieplānojusi 300 tūkstoši latu gadā. Saskaņā ar tiesu izpildītāju sniegto informāciju pašvaldību lietas ir viena desmitā daļa no kopējā tiesu izpildītāju darba apjoma. Pašreiz tiek izstrādāts politikas plānošanas dokuments par tiesu izpildītāju darba uzlabošanu. Jautā vai pašvaldības vēlētos veikt piedziņas funkciju par nodokļu parādu un vai neskatoties uz dalītajiem budžetiem, izdevumi par sprieduma izpildi pašvaldības labā, būtu jāsedz no valsts budžeta?

A.Elsnītis – norāda, ka nekustamā īpašuma nodoklis ir valsts nodoklis, līdz ar to jautā, ar ko pašvaldības ir atšķirīgas no valsts? Norāda, ka mazās pašvaldībās izdevumi par nodokļa piedzišanu ir lielāki nekā ieskaitītie ienākumi budžetā.

G.Bērziņš – norāda, ka ir loģiski, ka valsts apmaksā izdevumus par piedziņām, kas tiek ieskaitītas valsts budžetā, un pašvaldība – par tām, kas tiek ieskaitītas to budžetos, pie tam nekustamā īpašuma nodoklis tiek ieskaitīts pašvaldību budžetā, līdz ar to pašvaldībām ir pilnas tiesības veikt piedziņu attiecībā uz minēto nodokli.

S.Šķiltere – norāda, ka pašvaldība ir tāds pats nodokļu administrators kā valsts iestāde, izdevumi par piedziņu veikšanu ir lieli un daudzos gadījumos piedziņa ir neizdevīga no finansiālā viedokļa, līdz ar to nepieciešami uzlabojumi mehānisma īstenošanai.

G.Bērziņš – norāda, ka, ja minētās izmaiņas Civilprocesa likumā tiktu veiktas, tas prasītu papildus finansējumu no valsts budžeta, lai gan piedziņa tiktu veikta pašvaldības budžetā, līdz ar to jautājums ir kompetencē. Aicina LPS ar jautājumu vērsties pie FM.

S.Šķiltere – aicina vienoties par vienotu pozīciju jautājuma virzībai.

G.Bērziņš – norāda, ka jautājums nav par piedziņas veikšanu, bet gan par finansējumu, līdz ar to tas jārisina kopā ar FM.

8. Citi jautājumi

Par likumprojektu „Grozījumi Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā”

O.Geitus-Eitvina – norāda, ka jautājumā VZD ir panācis vienošanos ar LPS 2008. gada 4. jūnija starpinstiitūciju sanāsmē par likumprojektu „Grozījumi Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā” attiecībā uz likuma 13.pantu, kas nosaka īpašnieka pienākumu trīs mēnešu laikā ierosināt kadastra objekta kadastra datu aktualizāciju Kadastra informācijas sistēmā, ja mainīts nekustamā īpašuma sastāvs vai nekustamā īpašuma objektu raksturojošie dati. Problēmas būtība ir tajā, ka nav mehānisma, kā nodrošināt noteiktā termiņa ievērošanu. Diskusijās noskaidrots, ka šādu mehānismu nav iespējams izveidot, līdz ar to VZD sanāsmē piedāvāja saglabāt īpašniekam pienākumu aktualizēt datus, konkretizēja gadījumus un būtiskākais piedāvāja paredzēt tiesības pašvaldībām nodokļu administrācijas vajadzībām ierosināt būves vērtības noteikšanu vienkāršotā veidā (būves apsekošana no ārpusē). Turklāt būve šajā gadījumā tiek ierakstīta kā zemes īpašniekam piekritoša, kas nodrošina nekustamā īpašuma nodokļa samaksas pienākumu īpašniekam. Šāds mehānisms veicina pašvaldībām nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanu. Papildus VZD apņemas informēt vietējo pašvaldību par zemes kadastrālās uzmērīšanas procesā konstatētajām būvēm, kurām veikta pirmsreģistrācija kadastra informācijas sistēmā.

M.Lazdovskis – tālākā nākotnē process attiecībā par vienkāršotu būves vērtības noteikšanu varētu tikt paplašināts un izmantots valsts un pašvaldību īpašumu nostiprināšanas procedūrā.

S.Šķiltere – norāda, ka nodoklim jābūt lielākam, jo, ja nodoklis būs tik pat liels, kā gadījumos, kad īpašnieks ierosina būves noteikšanu (tehn.invetarizāciju), tad īpašniekam nebūs stimula to darīt. Līdz ar to likumā jābūt noteiktam, ka kadastrālā vērtība tādos gadījumos ir lielāka.

M.Lazdovskis – norāda, ka noteikt lielāku kadastrālo vērtību bez precīzas novērtēšanas nav korekti.

S.Šķiltere – norāda, ka jāizveido mehānisms, lai būves īpašnieks pildītu tam noteikto pienākumu.

M.Lazdovskis – norāda, ka mērķis ir sasniegts un pašvaldība iekasē nodokli.

O.Geitus-Eitvina – attiecībā uz jaunām būvēm īpašnieks ir ieinteresēts ierosināt vērtības noteikšanu, lai to nodotu ekspluatācijā un ierakstītu zemesgrāmatā, taču vienkāršotā vērtības noteikšana nevar būt par pamatu ierakstīšanai zemesgrāmatā. Apsekojot būvi no ārpusē, tās kadastrālā vērtība būs ļoti neprecīza un būs augstāka nekā precīzas vērtības noteikšanas gadījumā.

S.Šķiltere, O.Geitus-Eitvina – diskusija par to, kas ticis panākts minētajā saskaņošanas sanāsmē.

M.Lazdovskis – norāda, ka sarunās nav iespējams atrisināt detalizētus jautājumus, līdz ar to jautājums jāskata MK, skatot likumprojektu „Grozījumi Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā”.

S.Šķiltere – norāda, ka nodoklim jābūt lielākam vai vismaz tik pat lielam.

M.Lazdovskis – piekrīt, tomēr norāda, ka tas nevar būt piecas reizes lielāks.

G.Bērziņš – norāda, ka kadastrālajai vērtībai nevar būt sodoša funkcija. Ja vienkāršotās vērtēšanas gadījumā vērtība būs lielāka, tad īpašniekam būs stimuls ierosināt pilnu vērtēšanu.

S.Šķiltere – norāda, ka saskaņā ar MK 26.04.2005. protokollēmumu (Nr.23, 43. §) TM uzdots sagatavot un iesniegt noteiktā kārtībā MK attiecīgos tiesību aktu projektus, kas nodrošinās mehānismu saistībā ar normu par īpašnieka atbildību. Tā nav pašvaldības problēma un nav nodokļu administrācijas problēma.

M.Lazdovskis – likumprojekta izskatīšanas gaitā darba grupa izskatīs LPS priekšlikumus.

**Par atšķirībām starp nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumu prognožu aprēķinā
izmantotajām nekustamā īpašuma kadastrālajām vērtībām un nākamā taksācijas gada
1.janvārī pašvaldībās iesniegtajām nekustamā īpašuma kadastrālajām vērtībām**

S.Šķiltere – pēc būtības problēmu ir pieteicis VZD - 1. janvārī pašvaldībās iesniegtās nekustamā īpašuma kadastrālās vērtībās krasi atšķiras no tām, kas tiek izmantotas, aprēķinot nekustamā īpašu nodokļa ieņēmumu prognozes iepriekšējā taksācijas gada 1.jūlijā. Jautājums attiecas uz īpašnieku tiesībām Kadastra informācijas sistēmā fiksēt izmaiņas un ierosināt objekta datu aktualizāciju (pamatā gadījumos, kad vērtība ir samazinājusies). Norāda uz iespējamību, kad mazajām pašvaldībām var rasties lieli zaudējumi, līdz ar to būtu nepieciešams izveidot mehānismu, kā šos zaudējumus kompensēt, piemēram nākamajā budžeta gadā, koriģējot nākamā gada pašvaldību finanšu izlīdzināšanas aprēķinu vai tml.

M.Lazdovskis – Norāda, ka objektīvu iemeslu dēļ prognozes nevar sakrist ar faktiskajām vērtībām, līdz ar to kompensēšana nav iespējama. Jautājums par faktiskajām iespējām iekasēt vai neiekasēt nodokļus ir risināms ar FM.

S.Šķiltere – piedāvā kopīgi ar TM vienoties par mehānismu kā risināt iespējamās problēmas, kas rodas minēto kadastrālo vērtību atšķirību dēļ.

M.Lazdovskis – norāda, ka ir absurdi valstij kompensēt pašvaldībai zaudējumus, piemēram, gadījumos, kad ēka laika periodā starp iepriekšējā gada 1. jūliju un nākamā gada 1. janvāri ir tikusi nojaukta.

S.Šķiltere – nepiekrīt, pamatojot ar to, ka liela daļa pašvaldību ir mazas, ja nekustamā īpašuma nodokļa prognoze netiktu ņemta vērā finanšu izlīdzināšanas aprēķinā- jautājums par zaudējumu kompensāciju nepastāvētu.

M.Lazdovskis – vērš uzmanību uz jau valdības sēdē izskanējušo viedokli, ka tādā gadījumā var vienlīdz noteikt, ka jebkuras kadastrālās vērtības pieaugumi pret bāzes vērtību tiek ieskaitīti valsts budžetā un samazinājumi – attiecīgi pašvaldību budžetā.

G.Bērziņš – norāda, ka iespējams ieskicēt virzienus. TM saprot, ka problēma pastāv. Ierosina atsevišķi turpināt sarunas par iespējamajiem risinājuma variantiem, iespējams, ka jautājums risināms valdībā kopumā.

A.Elksnītis – rezumē, ka problēmas esamību atzīst gan TM, gan LPS. Norāda, ka jautājums ir cieši saistīts ar pašvaldību finanšu izlīdzināšanu.

M.Lazdovskis – jautājumu par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu administratīvi teritoriālās reformas kontekstā skata RAPLM.

G.Bērziņš – norāda, ka kadastrālās vērtības varētu tikt pārskatītas katru gadu, jo tām ir tendence pieaugt.

Kompensācijas iespējas par VZD pieļautajām kļūdām, reģistrējot vai aktualizējot nekustamos īpašumus nekustamā īpašuma valsts kadastrā

M.Lazdovskis – VZD jautājumu ir apspriedis ar FM speciālistiem. Pašreiz nevar runāt par savstarpējo kļūdu kompensēšanu un uzskaitīšanu. Jautājums skatāms plašākā kontekstā gan par valsts darbībām, kas jāveic pašvaldības darbības vai bezdarbības rezultātā, gan otrādi, līdz ar to tas nav tikai attiecībā uz kļūdām, kas radušās Kadastra informācijas sistēmā zemes reformas rezultātā.

S.Škiltere – norāda, ka šobrīd iet runa tikai par gadījumiem, kad Valsts zemes dienesta darbinieki informāciju no dokumenta ievadot reģistrā kļūdās. Šo kļūdu rezultātā tiek noteikta nepamatota kadastrālā vērtība un nodoklis, ja īpašnieks konstatē sev nelabvēlīgas kļūdas viņš pieprasa tās labot, kā rezultātā izmaiņas nodokļa apjomā ir negatīvas.

M.Lazdovskis – piekrīt, ka pastāv šādi gadījumi, tomēr nevar atsevišķi runāt par savstarpēju kļūdu kompensēšanu.

V.Bērziņš – piesaka problēmu par īpašuma datu ievadīšanu Kadastra informācijas sistēmā īpašuma tiesību atjaunošanas gadījumā, kas ietekmē nekustamā īpašuma nodokļa piedzīšanu no īpašnieka.

M.Bērziņa – norāda, ka VZD Tukuma nodaļas rīcība šādos gadījumos ir nepareiza, jo attiecīgu pašvaldību lēmumu reģistrācija VZD jāveic bez maksas.

M.Lazdovskis - aicina visdažādākajos neskaidrību gadījumos vērsties VZD centrālajā aparātā, kur tiks sniegtas visas nepieciešamās konsultācijas.

V.Bērziņš – norāda, ka konsultēšanās notiek. Piesaka problēmu par ēku inventarizāciju saistībā ar telpu (ēku) platību izmaiņām, kas ietekmē arī nomājamās daļas.

O.Geitūs-Eitvīna – informē, ka jautājums tiek risināts, tiek gatavoti grozījumi MK 2007.gada 20. marta noteikumos Nr.182 „Noteikumi par nekustamā īpašuma objekta noteikšanu”.

S.Škiltere – norāda, ka jautājums skar arī īpašuma attiecības un nomājamās zemes.

G.Bērziņš – piekrīt, ka problēma pastāv.

L.Medīn – notiek sadarbība ar zemesgrāmatām.

Kadastrālās vērtēšanas sistēmas izvērtējums, tai skaitā kadastrālo vērtību izmaiņu prognozes

M.Lazdovskis – informē, ka VZD darba grupa veic pētījumu par iespējamajiem uzlabojumiem kadastrālās vērtēšanas sistēmā. Pētījumu plānots pabeigt līdz septembrim, kad ieinteresētās puses tiks iepazīstinātas ar tā rezultātiem. Pētījuma izstrādes gaitā VZD organizē semināru par aktuālajiem jautājumiem, kas saistīti ar kadastrālās vērtēšanas sistēmu. VZD ir nosūtījis vēstuli LPS ar lūgumu norādīt problēmas un to iespējamās risinājumus. Pētījumā ietverti trīs galvenie virzieni: 1) globāli ir diskutējams jautājums par to, vai kadastrālās vērtības būtu nosakāmas attiecīgi pašreiz esošajam zemes izmantošanas mērķim vai teritoriju plānojumā plānotajam; 2) jautājums par lielu pilsētu centru rajonu daudzfunkcionālo apbūvi; 3) jautājums par automātisku nolietojuma koeficientu piemērošanu ēkām katru gadu, norēķinot daļu no vērtības pēc vispārējiem grāmatvedības standartiem attiecībā uz ēku nolietošanu.

S.Škiltere – LPS ir saņēmusi uzaicinājumu uz minēto semināru, kurā arī piedalīsies. Saņēmusi minēto vēstuli no VZD, tomēr LPS neko nezina par minēto darba grupu, kas izstrādā pētījumu.

L.Medīn – informē, ka darba grupas locekļu skaits ir sašaurināts un tajā nav uzaicināti LPS pārstāvji. LPS iesniegtie priekšlikumi tiks izdiskutēti.

S.Škiltere – norāda, ka LPS vēlas piedalīties pētījuma izstrādes procesā.

A.Lazdovskis – ņemot vērā, ka ne visām pašvaldībām ir vienots viedoklis par pētījumā skartajiem jautājumiem, aicina LPS sagatavot priekšlikumus un iesniegt tos VZD.

O.Geitus-Eitvina – norāda, ka VZD ir gatavs sadarboties un izskatīt iesniegtos priekšlikumus. Norāda, ka darba grupas nav vienīgais instruments, lai veidotu veiksmīgu sadarbību. Lūdz nosūtīto vēstuli neuzvert kā formālu, bet sniegt LPS viedokli un konstruktīvus priekšlikumus. Pēc minētā varētu organizēt tikšanos, lai izdiskutētu abu pušu viedokļus.

S.Šķiltere – kadastrālās vērtēšanas sistēmas uzlabošana ietver dažāda veida risinājumu variantus, līdz ar to būtu svarīgi, ka arī LPS piedalās pētījuma izstrādes procesā.

L.Medin – norāda, ka pašreiz tiek veikts pētījums, lai informētu valdību par problēmām un iespējamajiem risinājumiem. Lai pieņemtu politiskus lēmumus par atbalstāmajiem risinājuma variantiem, ir jāizstrādā politikas plānošanas dokumentiem. Pētījums neietvers konkrētus lēmumus.

Dzīvokļu īpašumu reģistrācijas zemesgrāmatā problēmjautājumi

I.Kalniņa – uzskata, esošais normatīvais regulējums ir atbilstošs, valstī kopumā pieteiktā problēma nepastāv, to ir izvirzījusi tikai Liepājas pilsētas dome.

A.Elksnītis – norāda, ka TM ieteiktā prakse ir nelietderīga, kā arī to, ka piemērotajai praksei jābūt vienotai visās zemesgrāmatu nodaļās. Jautā, vai vienīgais risinājums ir prasību iesniegšana tiesā?

I.Kalniņa – informē, ka piemērotā prakse ir vienota visās zemesgrāmatu nodaļās atbilstoši normatīvajam regulējumam. Norāda, ka TM nav tiesību skaidrot likuma normas, lēmumi jāpieņem zemesgrāmatu tiesnešiem pastāvīgi. Līdz ar to apstrīdēšanu var veikt tikai tiesas ceļā.

V.Reitere – lūdz rekomendējoša rakstura informāciju par to kā rīkoties minētajā situācija.

B.Broka – norāda, ka tiesnešu mācību centrā zemesgrāmatu tiesnešiem katru pusgadu tiek skaidroti dažādi jautājumi saistībā ar lēmumu pieņemšanu, līdz ar to pašu tiesnešu ziņā ir ņemt rekomendācijas vērā vai neņemt.

Sarunu noslēgums.

M.Lazdovskis – izsaka pateicību sarunu dalībniekiem par piedalīšanos sarunās.

Sarunas slēdz plkst. 13.20

Tieslietu ministrs

G. Bērziņš

Dobeles pilsētas domes priekšsēdētājs

A.Elksnītis

Protokolēja

S. Segliņa